

Przewidziane programem 3 egzaminy i 3 zaliczenia odbywają się po wyczerpaniu materiału ćwiczeń i wykładów, mają więc miejsce w drugim miesiącu zajęć. W pierwszym kursanci są obowiązani napisać prace zaliczeniowe, których tematy, charakter, promotor i niezbędną literaturę podaje się w dostarczonych wszystkim broszurach - "metodyczkach". Obrona odbywa się w wyznaczonym przez recenzenta terminie, nie później, niż w tydzień od dnia oddania pracy.

Realizowany już kilku lat program kursu obejmuje duży zakresowo materiał, bogaty przede wszystkim w wiedzę teoretyczną i historyczną. Prezentuje się też wiele form pracy informacyjnej. Słuchacze nie otrzymują gotowej, uniwersalnej recepty na udoskonaloną działalność informacyjną, lecz pewien zasób wiedzy ogólnej, która pomoże w wypracowaniu własnej, uwzględniającej potrzeby danego środowiska, metodyki działania, z dużym zainteresowaniem i przychylnością ze strony pracowników Instytutu spotyka się utrzymywanie kontaktu absolwentów z IPKIR-em; stwarza to możliwość uzyskania specjalistycznych porad i wskazówek.

RECENZJA: Oleg A. Kuznecov: Avtomatizacija v bibliotekach. Moskva, Izd. "Nauka" 1975 16⁰ 134 s.

Problem automatyzacji procesów bibliotecznych jest zagadnieniem trudnym, budzącym pytania i wątpliwości nie tylko wśród pracowników bibliotek, ale także wśród specjalistów innych profesji, dla których funkcje współczesnej biblioteki oraz sposób ich realizowania nie są obojętne. Wydawnictwem dającym odpowiedź na rodzące się w tym zakresie pytania jest książka O. A. Kuznecova "Avtomatizacija v bibliotekach", wydana w 1975 r. w Moskwie przez wydawnictwo "Nauka".

Założeniem autora jest przedstawienie w możliwie dostępnym sposób problemów automatyzacji procesów bibliotecznych, oraz poprzez unaocznienie możliwości wykorzystania komputerów w bibliotekarstwie, zainteresowanie zagadnieniami automatyzacji bibliotek. Autorowi udało się przedstawić podstawowe aspekty tego zagadnienia.

w sposób popularny, dostosowany do poziomu szerokiego kręgu pracowników bibliotek.

Kuznecov rozpatruje na wstępie wpływ postępu naukowo-technicznego na zagadnienia współczesnej książki oraz pozostającego w ścisłym z nim związku, zagadnienia kryzysu informacyjnego, którego pojęcie nie schodzi w ciągu ostatnich lat ze stron literatury dotyczącej bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Charakteryzując właściwości rewolucji naukowo-technicznej i wydziałając podstawowe cechy określające związek nauki i techniki, Kuznecov przedstawia drogę przewyciężenia kryzysu w dziedzinie informacji naukowej. Istota tego kryzysu polega na tym, podkreśla autor, że produkcja informacji w znacznym stopniu prześciga możliwości jej równoczesnego przetwarzania i wykorzystywania; zjawisko to rodzi tzw. "szum" informacyjny i uniemożliwia użytkownikowi docieranie do informacji najbardziej dla niego istotnych. Jedynie skutecznym sposobem przewyciężenia tego negatywnego zjawiska jest wg Kuznecova, kompleksowa automatyzacja procesów gromadzenia, opracowania i rozpowszechniania informacji.

W rozdziale drugim autor określa miejsce i rolę bibliotek w systemie informacji, przy czym wskazuje na specyfikę biblioteki jako ośrodka informacji oraz określa drogę do zwiększenia informacyjnej funkcji biblioteki. Drogą tą jest zastosowanie w procesach bibliotecznych urządzeń automatycznych.

Rozdział trzeci poświęcony jest badaniom biblioteki jako obiektu automatyzacji i posiada dużą wagę zarówno dla bibliotekarzy, jak i dla specjalistów systemów zautomatyzowanych w ogóle.

Analizując osiągnięcia w dziedzinie automatyzacji bibliotek zagranicznych, ukazując różne podejścia do zadań bibliotek teoretyków radzieckich i zachodnich, autor wskazuje na przyczyny niektórych nieudanych prób zautomatyzowania bibliotek zachodnich. Automatyzacja działalności bibliotek, wyjaśnia Kuznecov, nie może oznaczać automatyzacji istniejących, tradycyjnych procesów. Wymaga opracowania nowych, racjonalnych metod działania, dostosowanych do rosnących zadań współczesnej biblioteki oraz nowoczesnych środków technicznych.

Na podstawie doświadczeń bibliotekarstwa światowego zaobserwowano cztery zasadnicze kierunki automatyzacji działalności bibliotecznej: gromadzenia i opracowania dokumentów, rozpowszechniania informacji o dokumentach i ich zawartości oraz kontrolę wypożyczeń.

Charakterystyka pięciu pokoleń komputerów, zasada ich działalności, podstawowe pojęcia związane z zastosowaniem komputerów do pracy bibliotek, przedstawione są w rozdziale czwartym.

Rozdział ostatni zawiera omówienie osiągnięć w dziedzinie automatyzacji bibliotek radzieckich: Państwowej Biblioteki im. Lenina, Państwowej Publicznej Naukowo-Technicznej Biblioteki ZSRR, Biblioteki Kijowskiego Państwowego Instytutu Kultury, Biblioteki Akademii Nauk Estońskiej RR, Biblioteki Akademii Nauk w Leningradzie, a także szereg zautomatyzowanych systemów bibliotecznych w krajach socjalistycznych.

W zakończeniu książki autor przedstawia perspektywy automatyzacji bibliotek radzieckich.

Niedociągnięciem wydawnictwa jest brak, w przedstawieniu konkretnych przypadków, cytowań bibliograficznych wykorzystanych źródeł, które to cytowania są potrzebne nie tylko do ustalenia stopnia oryginalności ujęcia zagadnienia, ale i po to, żeby dać czytelnikowi wyobrażenie o literaturze przedmiotu. W sumie jednak książka Kuznecova jest wydawnictwem pożytecznym, przybliżającym trudne problemy automatyzacji bibliotek.

TERESA GAWORCZYK